

การประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์

นายสุชาติ เอกณรงค์

005711

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

EVALUATION OF ACHIEVEMENT IN SAVINGS COOPERATIVE

Mr. Suchart Eaknarong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์

โดย

นายสุชาติ เอกณรงค์

แผนกวิชา

เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

Sulochana Yamma ศึกษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

วราภรณ์ วรดิษฐ์ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วรดิษฐ์)

ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์)

วิเชียร โสภณ กรรมการ
(นาย วิเชียร โสภณ)

ชวลิต สละ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต สละ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์
ชื่อ นายสุชาติ เอกณรงค์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไกรยุทธ ชีรทยาสินันท์
แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2492 และได้มีการขยายตัวออกไปในหมู่ข้าราชการ และบรรดาผู้ที่มีรายได้ประจำกันอย่างกว้างขวางจนปัจจุบันมีสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสิ้น 216 สหกรณ์ (31 มีนาคม 2520) แต่การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ผ่านมายังไม่ได้มีการประเมินผลกันอย่างจริงจังจึงว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ ที่ได้ตั้งขึ้นมานั้น ได้ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ในด้านของการส่งเสริมการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิกเป็นหลักได้มากน้อยแค่ไหน ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้เสนอแนวความคิดในด้านของการประเมินผล ความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นหลักในการประเมิน ซึ่งจะตั้งเกณฑ์ในการประเมินขึ้นมา 2 เกณฑ์ ในเกณฑ์หนึ่งจะเป็นการพิจารณาในด้านของการส่งเสริมการออมทรัพย์เป็นหลัก และในอีกเกณฑ์หนึ่งจะเป็นการพิจารณาในด้านของความสำเร็จของกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ การประเมินทั้ง 2 เกณฑ์จะอาศัยจากรายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ เมื่อสิ้นปีดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

หลังจากที่ได้ทำการประเมินผลของสหกรณ์ออมทรัพย์ ตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งขึ้นมาใหม่แล้ว หลังจากนั้นจะเป็นการทดสอบเกณฑ์โดยการใช้แบบสอบถามไปในหมู่ผู้ที่มีความผูกพันกับงานสหกรณ์ออมทรัพย์ในระดับต่าง ๆ เพื่อจะดูแนวความคิดของบุคคลเหล่านั้น เพื่อนำเอามาพิจารณาว่าในบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ออมทรัพย์ จะยอมรับเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นมาทำการประเมินผลในที่นี้หรือไม่

ผลจากการทดสอบในเกณฑ์ที่ได้ตั้งขึ้นมา โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามเมื่อ
ทดสอบโดยการเปรียบเทียบและทางสถิติแล้วได้ปรากฏว่า เกณฑ์ที่ตั้งขึ้นมาทำการประเมินผล
นั้นเป็นเกณฑ์ที่จะสามารถนำไปใช้ในด้านของการประเมินผลของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ
ได้เป็นการทั่วไปว่าได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์หรือไม่ หรืออยู่ใน
ระดับมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละสหกรณ์แค่ไหน.

2

4

THESIS TITLE	Evaluation of Achievement in Saving-Cooperative
NAME	Mr. Suchart Eaknarong
THESIS ADVISOR	Assistant Professor Kraiyudht Dhiratayakinant
DEPARTMENT	Economics
ACADEMIC YEAR	1977

ABSTRACT

Even since the first Savings Cooperative in Thailand was established in B.E. 2492, its number has rapidly increased up to 216 at present (31 March B.E. 2520). Though Savings Cooperatives are widely accepted among government officials and other regular income earners, no evaluation has been made on their operation whether it is successful according to their principal objectives.

This thesis propose 2 criteria upon which the success of Saving Cooperative can be appraised. One criterion is related to the saving promotion objective of Savings Cooperative, and the other to the security objective of the institutions themselves. These criteria are tested for there validiter by comparing the subjective evaluation of Savings Cooperatives at various level.

Having analysed data obtained from questionairs and having tested the findings through statistical method, the conclusion is that, these criteria are generally valid for the evaluation of the performance Savings Cooperatives.

คำนำ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะเสนอแนวทางในการประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ ตามวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ พร้อมทั้งทดสอบเกณฑ์ในการประเมินผล เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ขณะที่เขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำเป็นอันมากจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ วิเชียร โสภณ พร้อมทั้งได้ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีคุณค่าทางวิชาการยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ก็ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด และเจ้าหน้าที่ของกองประมวลบัญชี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับการพิมพ์ต้นฉบับนั้นได้รับความช่วยเหลือจาก คุณอนงค์ ไชยจำเริญ ทั้งหมด และเพื่อน ๆ จากกองวิจัยสินค้าและการตลาด กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ ได้ช่วยเหลือในการตรวจทานต้นฉบับและในค่านอื่น ๆ ผู้เขียนต้องขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย สำหรับความผิดพลาดและข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้น ย่อมเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนทั้งสิ้น.

สุชาติ เอกณรงค์

ธันวาคม 2520

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗ ✓
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘ ✓
คำนำ	๙
บทที่	
1. บทนำ	1
- ความสำคัญของการศึกษา	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
- วิธีการศึกษา	2
2. สหกรณ์ออมทรัพย์และวัตถุประสงค์แห่งสหกรณ์ออมทรัพย์	4
- สาเหตุแห่งการก่อตั้งสหกรณ์	6
- สาเหตุแห่งการก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์	7
- การก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศต่าง ๆ	9
- การก่อตั้งสหกรณ์ในประเทศไทย	11
- การก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย	13
- วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์	15
3. วิธีการและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย	17
- วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย	17
- การบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	22
- ระบบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์	26
- ระบบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์	30
- การตรวจสอบและควบคุมสหกรณ์ออมทรัพย์	33
- ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. การประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์	54
- หลักเกณฑ์ในการวัดความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์	54
- คำจำกัดความของค่าต่าง ๆ ที่ใช้ในเกณฑ์สำหรับประเมินความสำเร็จ	58
- วิธีการในการประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์	60
- วิธีการประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์จากตัวอย่าง	62
- ผลจากการประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามเกณฑ์ที่กำหนด	65
5. การทดสอบโดยเปรียบเทียบในเกณฑ์หนึ่งของการประเมินผลโดยอาศัย	
แบบสอบถาม	74
- ค่าต่าง ๆ ที่ใช้ในการทดสอบของเกณฑ์ B	75
- การสุ่มตัวอย่างในการใช้แบบสอบถาม	75
- การประเมินผลในเกณฑ์ B	76
- ผลการทดสอบจากแบบสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์	
ออมทรัพย์ทั่วไป	78
- ผลการทดสอบจากแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ใน	
ตัวอย่าง	84
- ผลการทดสอบจากแบบสอบถามผสมทั้ง 2 ชุดที่ผ่านมา	90
6. การทดสอบโดยเปรียบเทียบในเกณฑ์สองของการประเมินผลโดยอาศัย	
แบบสอบถาม	97
- ค่าต่าง ๆ ที่ใช้ในการทดสอบของเกณฑ์ P	97
- การประเมินผลในเกณฑ์ P	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
- ผลการทดสอบจากแบบสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานสหกรณ์ ออมทรัพย์ทั่วไป	98
- ผลการทดสอบจากแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ใน ตัวอย่าง	103
- ผลการทดสอบจากแบบสอบถามผสมทั้ง 2 ชุดที่ผ่านมา	107
7. การทดสอบโดยเปรียบเทียบรวมยอดและการทดสอบทางสถิติ	113
- การทดสอบโดยเปรียบเทียบรวมยอด	113
- การทดสอบเกณฑ์การประเมินความสำเร็จโดยวิธีการทางสถิติ	128
- สรุปผลการทดสอบเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ ออมทรัพย์	131
8. บทสรุป	134
- ข้อสังเกตจากการประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์	138
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	142
- ภาคผนวก ก.	143
- ภาคผนวก ข.	146
- ภาคผนวก ค.	148
ประวัติการศึกษา	159

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตสำหรับคนมีเงินเคื่อน งบแสดงฐานะและ การเงินรวมในวันสิ้นปีปฏิทิน	39
2. แสดงรายได้และรายจ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดในรอบ 8 ปี ...	45
3. แสดงทรัพย์สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดในรอบ 8 ปี	47
4. แสดงหนี้สินและทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดในรอบ 8 ปี	50
5. แสดงจำนวนเงินที่สหกรณ์ออมทรัพย์จ่ายให้สมาชิกทั้งหมดจากปี 2517-2519	52 ✓
6. สรุปผลการดำเนินงานเฉพาะปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบในเกณฑ์การวัด ความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่คัดเลือกในปี 2518-2519	66
7. สัดส่วนของ B และ P ที่ได้จากการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในตัวอย่างระหว่างปี 2518-2519 และจัดลำดับที่ในสหกรณ์ตัวอย่าง ตามข้อกำหนด	67
8. คะแนนที่ได้รับจากแบบสอบถามทั้งหมดที่ ๗ ไป	77
9. คะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากแบบสอบถามที่ ๗ ไป และจัดลำดับที่โดยไม่รวม ปัจจัยอื่น ๆ	80 ✓
10. คะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากแบบสอบถามที่ ๗ ไป และจัดลำดับที่โดยรวม คะแนนของปัจจัยอื่น ๆ ด้วย	82 ✓
11. คะแนนที่ได้รับจากแบบสอบถามจากผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ในตัวอย่าง โดยไม่รวมปัจจัยอื่น ๆ	85 ✓

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12. คะแนนที่ได้รับจากแบบสอบถามจากผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ในตัวอย่างโดยรวมปัจจัยอื่น ๆ	88
13. คะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากแบบสอบถามทั่วไปและผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ในตัวอย่างไม่รวมปัจจัยอื่น ๆ	91
14. คะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจากแบบสอบถามทั่วไปและผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ในตัวอย่างรวมปัจจัยอื่น ๆ	94